

Az MTA Tudomány- és Technikatörténeti Osztályközi Tudományos Bizottságának speciális doktori követelményrendszere

Bevezető megjegyzés

A tudományos bizottságok előfeltételezik az MTA Doktori Szabályzatában, az MTA Filozófiai és Történettudományok Osztályának Ügyrendjében és doktori ügyrendjében, valamint az osztály általános doktori követelményrendszerében a pályázó tudományos formátumára, a tudományos műre és a tézisekre, a tudományometriára és a tudományos közéleti tevékenységre vonatkozó általános követelményeket, így az ehhez a tudományos bizottsághoz pályázóknak a Filozófiai és Történettudományok Osztályának általános követelményeit is teljesíteniük kell:

https://mta.hu/data/dokumentumok/doktori_tanacs/II.%20Osztaly/II_osztaly_DoktoriMinimu mkövetelményekTara_20200901tol.pdf

A Tudomány- és Technikatörténeti Osztályközi Tudományos Bizottság a Filozófiai és Történettudományok Osztályának általános adatlapjait használja.

Az alábbiak az ezen általános követelményeket kiegészítő, bizottságspecifikus többletkövetelményeket tartalmazzák.

A doktori művel szemben támasztott minimumkövetelmények

(1) A Tudomány- és Technikatörténeti Bizottság az MTA doktora cím megszerzéséhez szükségesnek látja a doktori mű benyújtását és sikeres megvédését, a kizárólag téziseket („rövid értekezés”) benyújtó kérelmezők kérelmét nem támogatja.

(2) A doktori mű fogalmának az a tudományos értekezés felel meg, amely

a) terjedelme meghaladja a 150 oldalt (hozzávetőleg 440 000 n szóközökkel) a jegyzetapparátus, a bibliográfia és egyéb mellékletek nélkül;

b) jelentős tudomány- vagy technikatörténeti, probléma (vagy problémák) átfogó, sokoldalú, a teljesség igényével történő feldolgozása;

c) jelentősen eltér a tudományos fokozat megszerzéséhez felhasznált műtől.

(3) Doktori műként benyújtható az általános követelményeket kielégítő könyv, ha annak első kiadása három évnél nem régebben jelent meg. A doktori műben megengedett az előző három évben megjelent cikkek – saját szerzőségű – szövegének teljes vagy részleges felhasználása.

A pályázó tudományos habitusával szemben támasztott minimumkövetelmények

(1) A kérelmező publikációs terméséből legyen világosan kiolvasható szakmai irányultsága, amely azonosítható tudományterülethez, témakörhöz, megközelítési irányhoz, módszerekhez köti kutatói tevékenységét.

(2) Amennyiben a szakmai irányultság valamely szaktudományhoz köthető, és csak részben tudomány- vagy technikatörténeti természetű, úgy a pályázónak meg kell adnia, mely publikációi és hivatkozásai tartoznak a tudomány- vagy technikatörténet területére. Ezt legalább 15 tudományos (azaz nem népszerűsítő) publikációjára, vagy legalább 10 nemzetközi cikkére, vagy legalább 50, munkáira kapott hivatkozására kell megjelölnie a pályázatában.

(3) A Bizottság a tudomány- és technikatörténet fogalmát széleskörűen érti: ide tartozik többek közt (de nem kizárólag) bármely természet-, humán- és társadalomtudomány története, az orvoslás története, azon tudományok története, amelyek a múltban rendelkeztek a tudományosság státuszával vagy aspiráltak arra, ide tartoznak a tudományok fejlődésének

elméleti vonatkozásai, a technológia bármely területének története, valamint a tudomány társadalomtörténete, hatástörténete, historiográfiája.

(4) A kérelmező tudományos munkássága alapján legyen Magyarországon a szakma elismert és meghatározó képviselője.

(5) Legyen publikációkban, kutatási együttműködésben megnyilvánuló kapcsolata mértékadó nemzetközi tudományos műhelyekkel, szakmai közösségekkel, hangsúlyosan legyen jelen a nemzetközi tudományos életben.

Az alábbi követelményfajtákból 4-nek teljesülnie kell. A bizottság előterjesztői e kritériumokban érintett teljesítmények tudományos súlyát is értékeli.

- külföldi tanulmányút vagy kutatói ösztöndíj (a rövid, hazai forrásból finanszírozott utak nem számítanak ide)
- külföldi vendégoktatás (kurzus, nem egy-két előadás)
- külföldi előadói meghívás
- részvétel nemzetközi projektben (külföldi társfinanszírozás szükséges)
- rendszeres részvétel nemzetközi konferenciákon (Magyarországon rendezett, de idegen nyelvű konferenciák is számítanak)
- tisztség nemzetközi szervezetekben (puszta tagság nem elegendő)
- nemzetközi konferencia szervezése
- tagság külföldi folyóirat szerkesztőbizottságában
- bíráló vagy véleményező nemzetközi folyóiratnál
- bíráló nemzetközi pályázatban.

(6) Vegyen részt a hazai tudományos közéletben, vállaljon szerepet annak szakmai fórumain.

Az alábbiakból legalább 4-nek kell teljesülnie kell:

- hazai tudományos társaság tisztségviselője (puszta tagság nem elegendő);
- hazai tudományos konferenciák szervezője;
- hazai tudományos konferenciák rendszeres (a tudományos fokozat megszerzését követő időszakban átlagosan évente egy alkalommal) előadója;
- hazai pályázatok, ösztöndíjak, tudományos fokozat vagy cím elnyerése érdekében indított eljárások résztvevője bírálóként vagy bizottsági tagként;
- tudományos közlemények lektora,
- hazai kiállítások szervezője;
- nagy összegű, több résztvevős kutatási pályázat (min. 1 millió Ft) témavezetője
- folyóirat vagy könyvsorozat szerkesztése
- szerkesztőbizottsági tagság tudományos folyóiratnál.

A kérelmező tudományos munkásságával szemben támasztott minimumkövetelmények

E minimumkövetelmények teljesítése nem garantálja az MTA doktora cím odaítélését.

(1) A kérelmező a kérelem benyújtása előtt olyan tudományos tevékenységet fejtsen ki, ami a tudomány- vagy technikatörténetet több jelentős és új eredménnyel gyarapította. A kérelmező rendelkezék az MTA doktora cím iránti kérelem benyújtásának időpontjában legalább 51, saját tudományos eredményeit bemutató tudományos közleménnyel, melyek között

a) legyen legalább 30 olyan, mely a fokozatszerzést követő időszakban jelent meg, és nem része a fokozatszerzéshez felhasznált műnek;

b) legyen legalább 15 idegen nyelvű tudományos közlemény vagy könyvfejezet (melyek közül legalább 10 a releváns adatbázisokban [például WOS, Scopus] szereplő referált nemzetközi folyóiratban vagy külföldi kiadó által kiadott könyvben jelent meg);

c) az alábbi két lehetőség közül az egyik teljesüljön, és a pályázó nyilatkozzék, c/1 és c/2 közül melyiket választja, a bizottság pedig aszerint értékeli a pályázatot:

c/1 a tudományos közlemények között legyen legalább 2 önálló tudományos kötet, melyek közül legalább az egyik a fokozatszerzést követő időszakban jelent meg, és nem azonos a fokozatszerzésekor felhasznált művel.

c/2 a tudományos közlemények között legyen 1, a fentieknek megfelelő önálló tudományos kötet, és a releváns adatbázisokban [például WOS, Scopus] szereplő referált nemzetközi folyóiratban vagy külföldi kiadó által kiadott könyvben megjelent cikkek vagy könyvfejezetek száma legyen legalább 20.

(2) A korábban már megjelent közlemény azonos nyelven való újraközlése (a szerző tanulmányainak gyűjteményében, tematikus kötetben, elektronikus médiában stb.) nem tekinthető új közleménynek. A kérelmező korábban már megjelent tanulmányainak gyűjteménye sem tekinthető a fentiekben említett önálló tudományos kötetnek.

Az önálló tudományos kötet fogalmát illetően egyebekben a doktori műre vonatkozó szabályok az irányadóak.

(3) A kérelmező rendelkezék az MTA doktora cím iránti kérelem benyújtásának időpontjában legalább 200, saját tudományos eredményeire történt hivatkozással. Ezek között legyen legalább 20 olyan, amely külföldön idegen nyelven megjelent idéző műben szerepel.

a) Nem számít hivatkozásnak a kérelmező saját munkáira történt hivatkozása, illetve társszerzős művek esetében a társszerzőnek a közös munkára történt hivatkozása („önhivatkozás”); sem a kérelmező által szerkesztett kötetekre történő hivatkozása; sem a bibliográfiákban, illetve bibliográfiai összeállításokban való szereplések adatai,

b) Teljes értékű hivatkozásnak számít a „felhasznált irodalom”, illetve a „további olvasmányok” típusú jegyzékekben való szereplés (a jegyzetek nélkül megjelent tudományos művek esetében).

c) Az egy publikáción belüli többszöri hivatkozás egy publikációra egy hivatkozásnak számít (az egy művön belül található, különböző szerzőktől származó tanulmányok, fejezetek, tételek stb. természetesen külön-külön publikációk).

d) A kérelmező tudományos közleményeire érkezett hivatkozások közül azok, amelyek külföldön megjelent idegen nyelvű tudományos publikációkban találhatóak, a hivatkozások mennyiségének kiszámításakor kétször számítnak, a fentiek szerint meghatározott tudományos kötetre vonatkozó recenzió ötnél.

(4) A bizottság a kérelmező tudományos munkásságának megítélésékor a Magyar Tudományos Művek Tára minden publikációfajtára kiterjedő részletes listáját („Az MTMT által csatolt publikációs és hivatkozási lista részletes idézőkkel”) alkalmazza.

A Doktori Tanács 2021. május 28-i ülésén a Filozófiai és Történettudományok Osztálya Tudomány- és Technikatörténeti Osztályközi Tudományos Bizottsága jelen doktori minimumkövetelményeit 2021. június 1-ei hatálybalépéssel jóváhagyta.